

volgt: variaties op het thema van schijn en werkelijkheid dat door DeLillo wordt aangereikt.

Hiertoe verzamelde SKaGeN een veelheid aan materiaal, dat net als in *Lift-Off* (2000), de SKaGeN-voorstelling waarbij deze *DeDayRoom* het nauwst aansluit, gekenmerkt wordt door zijn heterogene en niet-exclusieve karakter. Even gretig immers put SKaGeN uit de wereld van de film en de televisie als van de literatuur en de popmuziek. Scènes uit de groezelige Oostenrijkse speelfilm *Hundstage* van Ulrich Seidl gaan hand in hand met het hitje *Your Disco Needs You* van de Australische popvedette Kylie Minogue, een passage uit *The Book of Illusions* van de Amerikaanse romancier Paul Auster volgt op scènes uit de Britse comedyreeks *Coupling*. Al deze fragmenten worden al vooraf aangekondigd. Nadat het gordijn is opengeschoven, zitten de zes SKaGeN-acteurs elk apart aan een tafeltje voor zich uit te kijken naar een flinkerend licht links op het toneel dat, zo blijkt, een televisie voorstelt. Al zappend doen de zes tekstflarden Minogue en Seidl weerklinken. Wanneer ze later identiek dezelfde woorden in de mond nemen, is het omdat ze die voordien op het scherm hebben gehoord. Oorspronkelijke gedachten koesteren ze niet, ze reproduceren enkel wat ze elders hebben waargenomen. Wie of wat zijn deze mensen dan? De basisgedachte uit DeLillo's eerste bedrijf trekt SKaGeN ook in de rest van de voorstelling door.

Ook de draad van DeLillo's theaterdiscours neemt SKaGeN op, maar op een heel eigen manier. Bij DeLillo staan er hoe dan ook personages op de scène, of het nu acteurs dan wel patiënten zijn. Uit de uitspraken die hij in het tweede bedrijf doet, blijkt dat DeLillo, ondanks zijn postmoderne profiel als romancier, toneelmatig nog erg vanuit een Angelsaksische theatertraditie denkt, met concepten als transformatie en personageopbouw. Bij de werkelijk-

DeDayRoom SKAGEN Foto Giannina Urmeneta Ottiker

heid aan sich heeft DeLillo vragen, bij de werkelijkheidsillusie van het theater vreemd genoeg niet. Als erfgenaam van onder meer Maatschappij Discordia, tg STAN en de Roovers gaat SKaGeN daarin een stap verder dan DeLillo, en trekt het de thematiek van fictie en realiteit door naar de complexe verhouding tussen theater en werkelijkheid. Dat is een gelukkige keuze, want zo vertaalt SKaGeN DeLillo naar een hedendaags Vlaams-Nederlandse theaterpraktijk. Als het onderscheid tussen werkelijkheid en onwerkelijkheid zo moeilijk te maken is, wat betekent dit dan voor het theater? Zijn dan zowel het creëren van een werkelijkheidsillusie als het ontcrachten ervan niet vruchteloos? Zoals zijn voorgangers staat SKaGeN een grote transparantie in het toneelspel voor, maar tezelfdertijd deinst het collectief er niet voor terug om ook dat

principe af en toe te relativieren en ostentatief een personage op de scène te zetten als de voorstelling daarhins inziens om vraagt. Het filmpje over de aan Paul Auster ontleende figuur Hector Mann, dat met behulp van de *blue-screentechniek* op het toneel zelf wordt opgenomen en geprojecteerd, is hier een voorbeeld van. Een nog duidelijker signaal dat het theater zich in een wazig tussengebied tussen schijn en werkelijkheid begeeft, spreekt uit de namen waarmee de SKaGeN-acteurs elkaar in *DeDayRoom* aanspreken. In de proloog zijn de namen varianten van diegene die DeLillo gebruikt, in het tweede deel vallen de voornamen Clara, Korneel, Mathijs, Yves, Valentijn en Bruno. Niets ongewoons aan de hand dus, de SKaGeN-leden staan 'als zichzelf' op het toneel. Althans, zo luidt de mogelijke conclusie van een onervaren

SKaGeN-toeschouwer, die niet met de spelers van de groep vertrouwd is. In feite wordt immers enkel Clara van den Broek, de enige vrouw in het gezelschap, als Clara aangesproken, en worden de namen van de mannen continu dooreengehaspeld.

Elke code die SKaGeN installeert, haalt het even later op een vrolijke manier opnieuw onderuit. Dat mechanisme keert doorheen de voorstelling weer. Ook in de intermezzi die ontleend werden aan *Urgences* van de Franse documentairemaker Raymond Depardon, een film die gewone mensen aan het woord laat voor hun eventuele opname in het ziekenhuis. Om de beurt zonderen de spelers-personages zich vooraan op het toneel af om in het licht van een spot een van die ziekenhuisverhalen te doen. Te midden van het voortdurende steekspel van schijn en werkelijkheid zijn het zeldzaam serene momenten van introspectie. Ook wie hieraan echter een te groot geloof hecht, wordt aan het eind met zijn neus op de realiteit – of is het de fictie? – gedrukt. Valentijn Dhaenens, tot dan toe de stem die zijn collega's ondervroeg, neemt tot slot zelf op het patiëntenbankje plaats. Net als in de proloog, vervagen zo de rollen van dokter en patiënt. En wat meer is: Dhaenens neemt afscheid van zijn ondervrager (en dus van zichzelf) met de vraag 'Glimlach of geen glimlach?' Als een acteur die om een regieaanwijzing vraagt. Of als een man die klaar is om opnieuw zijn rol in het dagelijkse leven te gaan spelen.

Peter Anthonissen

DEDAYROOM

TEKST Naar *The Day Room* van Don DeLillo

EEN VOORSTELLING VAN EN MET Clara van den Broek, Korneel Hamers, Mathijs Scheepers, Yves Degryse, Valentijn Dhaenens, Bruno Vanden Broecke
PRODUCTIE SKaGeN
PREMIÈRE 4 maart '04, Monty (Antwerpen)